

на вкладання договору, який включатиме в себе терміни сплати та інші пункти, як б стимулювали позичальника до дій, які були б в інтересах установи, так само як привертати увагу менш ризикованих позичальників.

Проте не варто забувати, що процентна ставка - це не єдина головна частина укладеного контракту, яка відіграє важливу роль. Також, беззаперечну роль відіграють сума позики, сума застави або частина заставленого майна, яка потребується банком для претендентів, що також може вплинути на їхню поведінку та розподіл позичальників [2, с. 394].

Таким чином, існує два варіанти раціонування кредиту: відмова від надання кредиту навіть під високу процентну ставку, а також надання кредиту в меншому за розміром, ніж потрібно позичальнику. Відповідно, негативними наслідками для реального сектора економіки можуть стати проблема дефіциту коштів, відмова від довгострокових інвестицій, і як наслідок, уповільнення виробничих процесів. Для вирішення проблем, пов'язаних з кредитним раціонуванням, необхідним є комплексне використання різних інструментів кредитної політики на всіх рівнях фінансової системи.

Список використаних джерел

1. Bester, H. and M. Hellwig. (1987). Moral hazard and credit rationing: an overview of the issues. In *Agency Theory, Information, and Incentives* (ed. G. Bamberg and K. Spremann). Heidelberg: Springer.
2. Stiglitz, J. and A. Weiss. (1981). Credit rationing in markets with imperfect information. *American Economic Review* 71:393–410.
3. Прімерова, О. К. (2009). Розвиток банківської системи України в умовах фінансової глобалізації. К.: КНУ ім. Т. Шевченка.

ТИМОШЕНКО О.В.

Професор кафедри міжнародних відносин, КНУКіМ

СИСТЕМНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ

Сучасні умови економіки України характеризуються кризовими явищами, що супроводжуються значним спадом промисловості, процесами стагнації, військово-політичною нестабільністю, зубожінням населення, зниженням конкурентоспроможності реального сектору, диктатом з боку міжнародних кредиторів, технологічною відсталістю, сировинною зорієнтованістю експорту продукції, корумпованістю влади в Україні.

Саме тому все більшої актуальності набувають проблеми формування основних пріоритетів соціально-економічного розвитку України як стратегічного орієнтиру виходу з кризи.

Розмірковуючи над природою, наслідками, варіаціями, тенденціями поширення проблем економічного розвитку України, пропонуємо більш детально розглянути головні ризики і загрози, які перешкоджають розвитку економічній

системі України та сформувані основні шляхи подолання кризових явищ. Основними системними загрозами соціально-економічному розвитку України є:

1. Критичне гальмування економічного зростання.
2. Високий рівень тінізації, у тому числі офшоризації економіки.
3. Вимушена мілітаризація економічної системи України.
4. Низький рівень інвестиційної привабливості.

Особливості вітчизняного ВВП в умовах сьогодення такі: зростання валового внутрішнього продукту України за підсумками 2018 року перевищило 3%. Проте, зафіксовані темпи економічного пожвавлення, які характерні для української економіки, не дають змогу компенсувати всі втрати, отримані у період стрімкого падіння за період 2014-2016 рр. Отже, можна відмітити, що ситуація покращилась, але щоб відчуті реальні зміни, зростання повинно бути більш суттєвим і більш тривалим.

Щодо обсягів тіньового сектору в Україні необхідно зазначити, що за попередніми розрахунками Міністерства економічного розвитку та торгівлі України рівень тіньової економіки у I півріччі 2018 року склав 32% від обсягу офіційного ВВП, що на 3 в.п. менше за показник I півріччя 2017 року [3]. Окреслені авторами позитивні зрушення щодо зменшення розміру тіньового сегменту ринку не повністю відповідають дійсності, адже за неофіційними джерелами обсяги нелегального капіталу майже вдвічі перевищують розмір офіційного ВВП України.

Щодо обсягів фінансування національного сектору безпеки та оборони, слід наголосити, що загалом на 2019 р. заплановані видатки в розмірі 177,7 млрд. грн. , що становить понад 6% ВВП України. Для порівняння – в 2015 році сектор національної безпеки та оборони акумулював понад 95,8, що становило майже 16 % загальних видатків бюджету та понад 4 % ВВП України, в 2016 році було виділено понад 113 млрд. грн., у 2017 році фінансування оборонного сектора було збільшено до 129 млрд. грн. [1].

Враховуючи той факт, що дані ресурси спрямовуються не тільки на нейтралізацію та ліквідацію реальних загроз, а й на підвищення обороноздатності країни, загострюється небезпека поглиблення дисбалансу співвідношення військового і цивільного секторів економіки. У протиположності високорозвиненим країнам, в Україні, як «слабкій» економіці, нарощування витрат на військові потреби призводить до зворотного ефекту й означатиме для вітчизняної економіки встановлення режиму економіки воєнного часу.

За даними Державної служби статистики України обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 31.12.2017 року становив 39144,0 млн.дол. США (до ілюстрації, сукупний обсяг залучених прямих інвестицій у 2016 році становив 36154,5 млн. дол. США, у 2015 році - 40725,4 млн. дол. США; у 2014 році – 53704 млн. дол. США) [2]. Із представлених даних можна зробити висновки про сталу негативну динаміку щодо залучення іноземного капіталу в економіку України. Крім того, інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності.

До основних напрямків покращення державного регулювання слід віднести наступні:

- прозорість та стабільність законодавства; зниження темпів інфляції; забезпечення стабільності грошової одиниці, детінізація економіки;
- удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки [4].
- сприяння розвитку партнерських відносин держави та бізнесу, у контексті посилення ролі і значення державно-приватного партнерства (ДПП), яке сьогодні в умовах розвитку економіки нашої країни є актуальною формою співробітництва між державними та приватними партнерами, нагальною вимогою сьогодення.
- створити сприятливе бізнес-середовище для збільшення інвестицій в інновації, агробізнес та інші сектори, які створюють додаткову додану вартість в Україні, сприяють розширеному відтворенню національної економіки, сприяють зростанню малого та середнього бізнесу.

Список використаних джерел:

1. A budget is on a defensive and safety – [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.ukrmilitary.com/2018/09/budget-2019.html> (in Ukr.).
2. Economic statistics. Foreign economic activity. Government service of statistics of Ukraine. – [Electronic resource]. – Access mode: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm (in Ukr.).
3. Tendencies of shadow economy - [Electronic resource]. – Access mode: <http://me.gov.ua/TendentsiiTinovoiEkonomiki> (in Ukr.).
4. Tymoshenko, O. V. (2016). Economic security of the national economy in the conditions of globalization: a monograph. Kyiv: TOV «Nash Format» (in Ukr.).

ХАРИТОНЕНКО М.В.
Студентка 3 р.н., НаУКМА

УДОСКОНАЛЕННЯ БОРГОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

В сучасних реаліях, державний борг є невід’ємною складовою економіки будь-якої країни та має суттєвий вплив на економічний розвиток як країн з розвинутою економікою так і країн, що розвиваються. Залежно від ефективності регулювання та обслуговування, державний борг може стати як поштовхом країни до економічного росту так і тягарем, який буде обмежувати її розвиток. Досвід зарубіжних країн у регулюванні та обслуговуванні державного боргу може бути корисним в розробленні та оптимізації системи управління державним боргом України.

На сьогоднішній день немає єдиної універсальної тактики регулювання державним боргом, але розроблена низка методів, які повинні застосовуватись з урахуванням стану і стабільності розвитку економіки країни. Раціональне управління державним боргом реалізується в декількох напрямках: зниження